REDACŢIUNEA.
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iulin Leopold (VII Erzsebet-korut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 61 Braşov, Duminecă 16 (29) Martie 1908.

Situaţiunea.

II.

Fierbe şi clocoteşte.

Ce zamă se prepară oare pentru naţionalităţile amărâte din Transilvania şi Ungaria?

Iată întrebarea, care trebue să ne dea azi mai mult de gândit ca ori şi când.

Pe la începutul erei dualiste cei mai mulţi s'ar fi rămăşit, că noua alcătuire nu va dura mai mult decât a durat absolutismul. Un distins bărbat de stat, care era convins şi el, că supremaţia germano-maghiară a fost clădită pe un fundament şubred, zicea, în baza experienţei sale, prin anii 70 ai veacului trecut:

Dualismul în forma aceasta nu se va putea ţinea pentru durată. Greşesc însă mult aceia, cari cred, că dubla supremaţie va cădea aşa de grabă cum a căzut absolutismul lui Bach, care a durat 12 ani. Aceasta e cu neputinţă din causă, că dualismului care se razimă pe sistemul constituţional, îi va trebui mai mult decât timpul îndoit pentruca să dea de mal.

Adevărul acestor cuvinte l'am simţit cu toţii. Cu sistemul fals şi artificial constituţional au dus'o Nemţii din Austria mai bine de douăzeci de ani şi, cu toate că de atunci a fost înfrântă supremaţia lor, ţările şi naţiunile austriace şi azi se luptă încă cumplit cu neajunsurile sistemului dualist.

In cât pentru Unguri, cari au reuşit să'şi întărească dela început supremaţia lor, dobândind mână liberă faţă cu marele principat al Transilvaniei şi nimicind cu desăvârşire autonomia lui, ei au dus'o încă odată pe atât, ş'o mai duc şi azi cu sistemul lor constituţional, care pe naţionalităţi le-a strivit cu totul de păreţi.

Ori doară ar mai fi om cu minte, care să creadă, că prezenţa celor 25 de deputaţi naţionalişti în dietă a schimbat situaţiunea desperată a naţionalităţilor, după care, cum zilnic ne putem convinge, aceste naţionalităţi nu sunt decât salahorii, cari „în baza legii“ sunt constrânşi să care petrii şi var la clădirea statului naţional unitar maghiar?

Cu sistemul constituţional am ajuns să nu mai ştim ce-i al nostru şi ce-i al statului, ori mai bine zis al celor care-l guvernează.

Avem constituţie şi n'avem constituţie, avem legi şi n'avem legi şi numai de una suntem siguri: de punctualitatea estremă, cu care executorii de dare şi solgăbirăii procurorii şi gendarmii, îşi împlinesc oficiul, după cum li se prescrie.

Cu sistemul constituţional ar putea dăinui regimul de azi încă patruzeci de ani, dacă naţionalităţile ar continua şi ele metoda de pân'acuma, ca, de câte ori vor vedea pe cei dela cârmă că înghit odată din plin, să înghiţă şi ele de două ori din gol şi să aştepte momentul, când adversarii se vor fi săturat bine de tot şi vor veni ei înşişi să le îmbiie cu împăciuire şi să le invite la coada mesei, ca s'o cureţe de oasele şi de sfarmiturile, ~~ce au mai~~ rămas pe ea.

Toate le-ar înţelege omul, ar înţelege, că cu constituţia şi cu sistemul de până acum dualist, naţionalităţile, neavând din nici o parte nici cel mai mic sprijin, au ajuns gradat la strălucita epocă a legii lui Apponyi; am înţelege, că după starea de faţă a lucrurilor nici acum, nici pentru multă vreme încă nu se arată prospectele vre-unei schimbări radicale. Nu înţelegem şi niciodată nu vom putea înţelege însă, cum aceste naţionalităţi ar putea să fie şi azi, în anul Domnului 1908, aşa de naive a crede, că a fost de ajuns să vadă închegat în dietă un partid, ce se numeşte al naţionalităţilor, ca să se deschidă toate porţile pentru tot felul de împăciuiri şi să se facă schimbarea mult dotită — fără ca aceste naţionalităţi, aproape uitate de soarte, să pună umărul cum se cade şi cum trebue ca să-şi scoată carul din pietrii.

Să nu se creadă cumva, că am voi să detragem cât de puţin din importanţa ce o poate avea şi o are pentru naţionalităţi faptul, că totuşi se află atâţi deputaţi naţionalişti în dietă, cari îşi mai ridică glasul şi mai protestează din caz în caz, ca să audă — cum se zice şi se crede la noi — „lumea cea mare“, lumea care în fond nu se dirige decât după interesele ei şi e darnică numai cu fraze şi cu vorbe de civilizaţie şi de libertate, a căror ideal încă e departe şi ea de a-l fi ajuns. — Puţin îi doare de pildă pe cei din Berlin, Paris şi Londra de ceeace vorbesc şi fac deputaţii naţionalişti în camera ungară. Cazul dela Cernova cu cei 12 morţi a deşteptat, ni-se va da dreptate, mai mare răsunet în acele ţări, decât toate vorbirile amintiţilor deputaţi de doi ani încoace.

Dacă vom abstrage dar dela ţară, ce se compune din naţionalităţi şi din adversarii lor, întrebăm: care este atunci lumea, ce priveşte cu atenţiune deosebită la ceeace se petrece în camera din Budapesta?

Sunt în primul rând cei ce trag sforile acţiunilor politice în monarhia noastră. Sunt apoi cei mai de aproape interesaţi în cestiune: Austriacii şi Croaţii dela noi. Nu zicem că în linia a doua n'ar trebui să numărăm şi lumea neoficială din Germania, precum şi pe aceea din micele state dela miazăzi. Insă cu aceasta am şi terminat şi ar însemna să ne amăgim dacă am crede, că ar fi mai mult, decât este în realitate,

Lumea oficială din Berlin, de unde pleacă firele politicei mari de alianţă, puţin se sinchiseşte de legea lui Apponyi şi este mai mult de credinţa ministrului de războiu austro-ungar, care a arătat, cum ştim, că lăţirea limbei maghiare în armată, nu i se pare nepriincioasă pentru marele plan de mobilizare.

Dacă e vorba că politica ce o facem — de o facem — să fie reală, atunci nu ne e permis a ne amăgi cu iluzii deşarte nici un moment. Zilele sunt prea critice şi tertipurile ungureşti cu revizuirea, cu banca independentă şi cu disidenţii, ne arată nu mai, că adversarii noştri fac cele mai desperate sforţări de a se ţinea cu supremaţia lor la suprafaţă, ear în caz că nu le-ar succede aceasta sunt în ajunul unei mari transformări interioare.

Situaţia pare deci lămurită pentru naţionalităţi şi îndeosebi pentru noi Românii, pe câtă vreme ţinta şi aspiraţiunile noastre nu merg într'acolo, ca să lucrăm pentru alţii, ci să ne concentrăm forţele, spre a putea în momentul decisiv, desfăşura cea mai mare rezistenţă, în folosul nostru propriu.

Ce atitudine dictează dar data situaţie deputaţilor naţionalişti? Aceasta o vom examina într'un viitor articol.

La jubileul „Gazetei“.

Ilustrului Domn *Dr. Aurel Mureşianu*
Braşov.

A străbate şi susţine opiniunea publică timp de 70 ani, e un succes istoric, iar viaţa de 70 ani a „Gazetei“ ne simbolizează nu numai trainicia sa, ci şi trainicia Românului şi e pildă istorică, că munca încordată şi constantă întru eluptarea idealelor naţionale e mai tare decât urgia vremilor — şi că viaţa şi înaintarea neamului nostru constă în muncă şi luptă.

Asociaţi lumei româneşti, simţitoare măreţului jubileu al prea vrednicei „Gazeta Transilvaniei“, rostim şi noi glasul de bucurie şi aducem omagiile noastre sincere de recunoştinţă, veneraţiune şi admirare celor ce-au întemeiat, susţinut şi susţin şi azi acest organ încăruntit, dar cu atât mai oţelit în lupta naţională şi-i dorim viitor îndelungat şi prosperare, ca precum în trecut, aşa şi în adânc viitor să fie o parte a istoriei neamului nostru.

Deva, 12 Martie 1908.

Dr. Virgil Olariu,	*Francisc Hosszu Longin.*
Aurel Şerban,	*George Romanul.*
Avram Lazar,	*Dr. Iustin Pop,*
Alesandru Moldovan.	*Dr. Cornel Popescu,*
Ales. Moldovan jun..	*Dr. Ales. L. Hosu,*
Dionisiu Ardeleanu,	*Ioachim Olariu.*

Reghin, 12 (25) Martie a. c.

Onorată Redacţiune! In ziua aceasta de rar jubileu, pe care-l serbaţi la 70 ani, înfruntând atâta vreme lipse şi nevoi de tot felul, fără a abandona măcar odată baza principiară a politicei noastre naţionale, permiteţi mi, ca unui abonat continuativ după înaintaşul meu Ciura din Bucium-şasa, credincios adevărat dela întemeiarea „Gazetei de Transilvania“ până la 1900, — să Vă felicit acum, urându Vă viaţă fără capăt şi plină de biruinţi spre binele neamului nostru românesc!

Ariton M. Popa,
protopop gr. cat.

Galaţi, 12 (25) Martie a. c.

Stimate Domnule Mureşianu! Cu ocazia jubileului de 70 ani al „Gazetei Transilvaniei“ Vă trimitem felicitările şi espresiunea sentimentelor noastre de admiraţie pentru lupta ce aţi purtat cu atâta bărbăţie şi energie pentru drept şi dreptate, în ciuda tuturor mizeriilor, şicanelor şi persecuţiunilor.

Implorăm cerul ca să-i dea putere şi tărie, iar D-Voastră viaţă îndelungată ca să mai puteţi continua lupta cu tot mai mare succes.

Dr. Ales. Codarcea, *Oct. Pop,*
inginer.

Bucureşti. — Incă unul care vă felicită sincer.

Ioan Cândea.

Deva, 12 Martie. — „Gazetei“ pururea tinere şi valoroase, şi după un campionat de 70 de ani, îi trimitem ei şi directorului său urări de îndelungată prosperitate.

Banca industrială Deva.

Sebeşul săsesc, 11 (24) Martie. — Din incidentul jubileului de 70 ani, al mult preţuitului D-Voastră ziar „Gazeta Transilvaniei“, subscrişii apreciind însemnătatea acestui ziar pentru neamul nostru din inimă şi cu drag urăm la mulţi şi fericiţi ani!

Ioan Oncescu, not, cerc. pens.	*Zevedeiu Mureşan,* paroch gr. or.
Iulian Titu Uvegeş, prim contabil la „Sebeşana“.	*Iosif Goia,* contabil la „Sebeşiana“.
Nechifor Frăţilă, cassar la „Sebeşana“.	*Victor Sabadus.* comerciant.

Ioan Bojiţia,
advocat.

Gherla. — Salutăm „Gazeta“ şi pe vrednicul ei conducător, dorindu-le viaţă şi prosperare.

Inteligenţa română din Gherla.

Fruntaşi naţionalişti în temniţa de stat. Ziarul »Keleti Ertesitő« publică următoarele: Partidul naţionalităţilor a stabilit lista membrilor partidului, cari se află sau vor intra în curând în închisori, condamnaţi fiind pentru »agitaţii«. E vorba în special de Slovaci şi Români. In închisoarea din Vacz se află următorii Slovaci: deputatul Ferdinand Juriga condamnat la doi ani, ziaristul slovac Duşan Porubzki, condamnat la un an, Martin Albini la un an, Iulius Pesnyavi la 6 luni. In închisoarea din Seghedin se află preotul slovac Andreas Hlinca condamnat la doi ani, Drul Lorenz Srobar la un an şi jumătate, contabilul Iulius Slachta la un an, Iosif Tomik la 6 luni şi Ioan Ianovici la 4 luni. Dintre Români se află actualmente în închisoare numai Ioan Mihutin condamnat la 6 luni. La 1 Aprilie urmează însă să-şi înceapă pedeapsa la Seghedin: Aurel Domşa redactor al ziarului »Unirea«, condamnat la 8 luni, Dumitru Jova şi Vincenţiu Voicu, redactori ai »Tribunei«, condamnaţi la câte 4 luni şi George Stoica, redactor al ziarului »Lupta«, condamnat de curând de către curtea cu juraţi din Budapesta, la un an şi jumătate.

Frumoasă ilustraţie a libertăţii de pressă.

Principele Bülow despre votul universal. Cancelarul imperiului principele Bülow, vorbind de sufragiul prusian, a inzistat asupra faptului, că după părerea guvernului, sufragiul nu ar trebui introdus pentru că n'ar fi spre binele ţării. Nici un alt sufragiu nu ţine atât de puţin cont (?) de maturitatea de judecată, de cultura spiritului, de experienţa politică ca sufragiul universal egal şi direct. In ori ce caz, a zis principele de Bülow, nu este nici o necesitate a se întinde sfera de influenţă a unui partid bazat pe principiul luptei de

c
blase. Guvernul prusian recunoaşte că treueşte modificat sistemul actual electoral, dar respinge orice reformă care ar putea sdruncina statul prusian, care a condus poporul german la unitate, putere şi mărire.

O scenă din dieta ungară.

In şedinţa de alaltăeri a dietei s'a început, precum ştim, desbaterea specială a proiectului revizuirei regulamentului camerei. Intreaga desbatere, care s'a urmat în mijlocul unor scene turbulente, a avut caracterul unui început de obstrucţie. S'au prezentat peste o duzină de propuneri pentru modificarea aliniei prime a proiectului.

Din scenele turbulente redăm pe scurt cele, cari s'au ivit când au luat cuvântul deputaţii naţionalişti.

Dep. *Lucaciu*: In numele partidului naţionalităţilor a dietei... (Mare sgomot Strigăte: Un astfel de partid nu există!)

Dep. *Lucaciu*: In numele partidului naţionalităţilor... (Sgomot şi strigăte de către deputaţii poporali: Nu există partid al naţionalităţilor!) Există însă un partid poporal fără popor! (Ilaritate). Partidul naţionalităţilor ia parte la desbatere fiindcă vrea să apere interesele întregei ţări. (Strigăte: Nu există un partid al naţionalităţilor!)

Dep. *C. Brediceanu*: Dep. Paul Hoitsy l'a recunoscut oficial, când ne-a vizitat!

Farkashazy: Fapte întâmplate nu se pot nega!

Prezidentul chiamă la ordine pe Farkashazy.

Dep. *I. Maniu*: Daţi numai afară opoziţia!

Preşedintele chiamă pe Maniu la ordine şi zice că nu vrea să dea afară opoziţia ci vrea să observe numai minuţios regulamentul camerei.

Dep. *Lucaciu* propune ca proiectul lui Nagy să fie retrimis comisiei, pentru a fi stilizat din nou. Citeşte mai multe modificări stilare.

Preşedintele invită pe orator să nu citească şi să rămână la obiect.

Dep. *Lucaciu* recomandă spre primire propunerea sa.

Dep. *I. Maniu* (în cestiune de regulament) zice că preşedintele a violat regulamentul, când a detras dep. Farkashazy cuvântul. Farkashazy avea drept în înţelesul §-lui 216 a regulamentului, să facă propunerea sa. (Mare sgomot şi contraziceri).

Dep. *Okolicsanyi*. Dep. Maniu minte totdeauna! (Sgomot).

Dep. *Maniu*: D-ta minţi! (Mare sgomot). Preşedintele a violat drepturile deputaţilor (Mare sgomot şi contraziceri).

Dep. *Farkashazy*. Este adevărat! (Sgomot).

Dep. E. *Molnar*. Dep. Maniu are de-o sută de ori drept!

Dep. *Maniu* zice că a respectat întotdeauna regulamentul, a constatat însă, că preşedintele îl aplică foarte riguros faţă de opoziţie.

Preşedintele îndrumă la ordine pe Maniu.

Dep. *Maniu* găseşte purtarea preşedintelui de incompatibilă cu suveranitatea camerei şi de anti-constituţională şi îl roagă să aplice pe viitor regulamentul în mod mai obiectiv şi mai drept. (Aplauze la naţionalişti).

Schimbări în partidele politice.

Dobriţin, 22 Martie.

Vreau să amintesc ceva de noul — şi după program, cum zic ei, totuşi vechiul — partid dietal format nu de mult de câţiva (din nenorocire la formare au fost 13) deputaţi eşiţi din partidul independist, 48-ist, sub numirea de: partidul din stânga, independist, 48-ist.

Rupţi de conducătorul lor, Kossuth F., deputaţii radicali — cum se mai numesc — voesc să facă opoziţie guvernului actual, pentru de a duce la îndeplinire »postulatele naţiunei maghiare«, pretinse de Kossuth Lajos în 1848. De aceea programul lor nu-i nou, e al lui Kossuth bătrânul în toate; însuşi partidul se dă de continuatorul principiilor mari din timpul revoluţiei.

Iată ce voeşte în general partidul radical: independenţa politică şi economică a Ungariei, deci rupere totală de Austria, — egalitatea cetăţenilor fără deosebire de rang şi egala lor îndreptăţire pe toate terenele vieţii politice; pacea internă religionară şi dintre naţionslităţi.

Guvernul i-a simţit puţin greutatea pusă în cale, a acestui partid, în viaţa parlamentară, deşi sunt încă luaţi în râs. Dar stânga nu »face gură« numai în parlament, ea a pornit acţiune în viaţa publică politică; stânga lucră pentru organisarea partidului său. Şi unde avea să înceapă, decât în Dobriţin, în fosta capitală a lui Kossuth. Ceeace nu-i mirare, după-ce partidul poartă numele lui Kossuth El şi-a ţinut azi d. a. adunarea de constituire.

Cu puţină abatere trebue să însemn că eri, Sâmbătă sara au sosit în Dobriţin deputaţii radicali în frunte cu *Szappanos*, bătrânul de 93 ani, deputat al Kecskemétului. Au fost primiţi de studenţi şi muncitori, cam la 6—8000 oameni, oraşul însuşi fiind departe de a simpatisa cu ei. Au fost conduşi cu mare însufleţire în asistenţa unui mare număr de poliţişti. S'a dat şi banchet în onoarea lor, deşi în asistenţa unui public puţin număros.

Azi d. a. la 3 oare s'a ţinut adunarea de constituire. E deschisă de bătrânul *Szappanos* şi vorbesc pe rând toţi deputaţii prezenţi. Amintesc pe *Molnar*, apoi bătrânul răguşit *Azluha*; după el se ridică săltând şi învârtindu-se cu mare spirit de geşeftar *Farkashazy*, vorbeşte apoi espunând programul mai amănunţit voinicosul şi guralivul *Lengyel* şi după ce oboseşte binişor lasă locul şi mai voinicosului şi încrezutului *Nagy Gy.*, care gimnastează binişor pe podiul, îşi aruncă cu mare emfasă mânile în aer, trecându le lor rolul ce nu- poate duce vorba, trece în revistă evenimentele dela 48 încoace şi vorbeşte despre era coaliţionistă în general, ocupându-se puţin de »chestiunea valachă« (pentr că mă rog, noi suntem numai slugii Vienei, noi suntem pedeca cea mare şi noi formăm massa mare a neculţilor — după Nagy) şi apoi după vorbirea deputatului Thoroczkay (nu cel vestit din delegaţii!) adunarea e închisă de bătrânul Szappanos.

Ţiu să amintesc programul partidului radical mai pe larg. Ei doresc următoarele: totală independenţă economică şi politică, deci rupere desăvârşită de Austria, introducerea băncei naţionale maghiare, teritoriu vamal separat; egalitate şi plecând din acest principiu pretind *introducerea neamânabilă a votului universal, secret, după comune*, în senzul adevărat al cuvântului; pretind introducerea dărei progresive, ştergerea latifundiilor, ştergerea rangurilor şi titlurilor (sunt invidioşi pe coaliţie?!), ştergerea dării bisericeşti respective aranjarea acesteia în mod egal la toate religiile, eschiderea cestiunei confesionale din politică şi ca atare pacea confesională, esecutarea art. XX din 1848, dreptul de întrunire şi adunare, pretind respectarea drepturilor poporului, instrucţie poporală gratuită, răsplătirea materială şi morală a muncii, serviciu ziaristic naţional maghiar independent atât de Austria cât şi în genere de guvern. un parlament al poporului şi *dreptul poporului de a controla activitatea parlamentului*, vor lupta în apropiatul viitor în contra revizuirei regulamentului, aşa cum e depus în cameră, în contra ridicărei soldei oficerilor şi a contingentului de recruţi etc.

Referitor la naţionalităţi ei doresc pacea cu ele, dar nu se vor dimite, — zic ei, — *să lege pacturi cu ele şi vor căuta să susţină spiritul naţional maghiar.* Căci, zic mai departe, *naţionalităţile nu-s antimaghiare sau antipatriotice, ci Viena le face să fie aşa.*

La sfârşitul adunării s'a votat o moţiune în scopul de a se organiza noul partid, apoi vot de neîncredere coaliţiei.

Programul lor se clatină binişor pe terenul reformelor sociale. Voind aşi câştiga încredere şi partizani au dat de marea pedecă a socialiştilor, — ceeace s'a dovedit poporul la adunare, precum şi prezenta în comisia organizatoare a unor socialişti. — deşi marea parte a deputaţilor sunt contra ideilor socialiste.

Totul e însă vechiu, zic ei, numai reprezentanţii ideii sunt noi. Cu asta vreau să-şi câştige încredere în popor, ceeace de altfel s'a dovedit, că nu ar fi prea greu. Căci e destul să amintească numele bătrânului Kossuth şi manifestaţia contra coaliţiei e gata. Dar totuşi. Parecă n-rul de treisprezece ne cam indispune faţă de viitorul noului partid. Comisia de organizare se va forma în zilele aceste şi va trimite proclamaţiuni în toată ţara. Numai de n'ar conţine şi ea la început numărul treisprezece!

— *ilm* —

Sesiunea Academiei Române.

Din raportul asupra lucrărilor Academiei Române, făcute în 1907—1908, întocmit de d-l Dim. Sturdza, secretarul general al acestei instituţiuni:

— Fine. —

D. C. Ollănescu.

Acum de curând, la 20 Ianuarie, am pierdut dintre noi pe *D. C. Ollănescu*, membru în secţiunea literară, ales la 11 Martie 1893.

Ollănescu s'a stins în floarea vârstei. Aptitudinele sale literare şi deosebitul farmec, cu care ştia ceti versuri şi proză, au atras asupră-i băgarea de seamă a unor bărbaţi, ca Ion Ghica şi Alexandri, cari l'au îndemnat şi l'au încurajat la munca literară, şi sub influenţa cărora şi-a desvoltat activitatea. Ollănescu — sub pseudonimul literar Ascanio — a scris pentru teatru, începând dela 1879 cu comedia »Pe malul gârlei«, şi ani îndelungaţi a lucrat ca membru în comitetul teatral pentru înălţarea acestei instituţiuni de cultură. Prin lungi şi migăloase cercetări, el a scos din archive şi din ziarele timpului istoria teatrului în ţara noastră, într'o lucrare, care a fost publicată în Analele Academiei. Poeziile lui Olănescu s'au distins totdeana printr'o formă elegantă; iar satirile sale sunt o caldă biciuire, în spirit horaţian, a unor rele apucături din viaţa societăţii noastre contimporane.

O mare, grea şi bună muncă a îndeplinit Ollănescu, traducând româneşte Odele şi Epodele lui Horaţiu, precum şi arta poetică. Intâia oară poetul celei mai culte părţi a societăţii din Roma lui August se prezenta publicului românesc în limba noastră. Greutăţile de biruit erau foarte mari, din cauza deosebirii adânci între cele două culturi şi cele două limbi, în care s'a scris originalul şi în care trebuia făcută traducerea; şi este firesc că adeseori poetul nostru — cum însuşi spune — »va fi avut ocazia să-şi şteargă fruntea umedă, când i-se făceau ziuă pe câte o pagină« grea din această lucrare însemnată şi anevoioasă.

In D. C. Ollănescu am pierdut pe un coleg totdeauna afabil şi un conlucrător totdeauna gata a face tot ce-i era în putinţă pentru prosperitatea Academiei.

Membrii prezenţi în capitală au asistat cu toţii la ceremonia înmormântării, iar colegul nostru I. Bianu a ţinut cuvântarea funebră.

N. Grigorescu.

Nicolae Grigorescu a trecut la cele veşnice la 21 Iulie, în modestul său loc de retragere dela Câmpina, unde şi-a trăit anii bătrâneţelor.

Grigorescu a fost cel mai puternic talent artistic, care a eşit până acum din neamul nostru, şi viaţa lui întreagă a fost închinată picturii, spre care l'a atras din copilărie o puternică vocaţiune. Grigorescu s'a format aproape fără şcoală, studiind natura şi dânduşi silinţa să o înţeleagă şi să o fixeze pe pânzele sale. Elementele caracteristice ale frumseţilor ţării şi ale vieţii ţăranilor în toate manifestările ei au fost mai ales obiectul observaţiunii sale.

Din această cauză este mare asemănare între Grigorescu şi Alexandri. Farmecul operelor fiecăruia are acelaş punct de plecare acelaş cuprins: frumseţea, pitorescul ţării şi al ţăranului. Rodica şi Curcanul sunt punctele mari de legătură între aceşti doi mari poeţi ai neamului nostru.

Academia apreciind meritele naţionale şi creaţiunile artistice ale lui Grigorescu, l'a ales în 8 Aprilie 1899 ca membru onorar al ei.

Alţi membrii.

Incă de acum un an, la 2 Ianuarie 1907 st. n. a murit archeologul *Otto Benndorf*, membru onorar al Academiei dela 12 Aprilie 1894. El a fost profesor la universităţile din Göttingen, Zürich, München, Praga şi în urmă la cea din Viena. Dela el avem mai multe studii asupra antichităţilor greceşti şi romane. El cunoştea ţara noastră şi s'a ocupat mult cu monumentul dela Adamklissi. Benndorf, împreună cu G. Niemann, a acordat colaborerea sa colegului nostru d-lui Gr. Tocilescu, cu care au dat la lumină lucrarea: *Das Monument von Adamklissi Tropaeum Traiani.* apărută la Viena în 1895.

Sir M. E. Grant-Duff, membru onorar al Academiei, dela 12 Septemvrie 1875, a fost un însemnat bărbat de stat englez şi un preţuit scriitor politic. Cunoscător

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Mantaua de căldură a pământului.

Este în deobşte cunoscut, că în ziua de azi se fac ascenziuni cu balonul spre scopuri diferite. Dar cele mai remarcabile sunt ascenziunile întreprinse cu scop de scrutări meteorologice. Cine n'a auzit de cercetările ce se fac şi cu baloane şi cu vapoarele la poli? In timpul mai nou diferitele institute astronomice europene emit în fie-care lună o mulţime de baloane mici nemontate, cari au meniţiunea a se urca la înălţimi foarte mari în atmosferă, fiind aceste balonaşe provăzute cu termometre şi barometre aşa întocmite încât în mod mechanic înregistrează şi gradul de presiune atmosferică (barometru) şi gradele de căldură (termometru).

Aceste balonaşe, numite azi »ballon-sondes« s'au perfecţionat construindu-se din cauciuc (invenţia este a unui german) aşa încât ele se urcă le înălţimi, pe care nici un balon de până azi nu le-a putut atinge: ba ceva şi mai mult, prin mecanismul lor înregistrează tot felul de raporturi fizice, ce predomină în regiunile acelea. Baloanele de cauciuc sunt însoţite, ba chiar stau în legătură cu alte baloane obicinuite, cari duc cu sine aparatele de înregistrare. Cu cât se urcă mai sus ambele aceste baloane, legate unul de altul, cu atâta mai mult se întinde gazul din balonul de cauciuc şi astfel se urcă din moment în moment mai sus, până la punctul de culminaţiune, în care se întâmplă catastrofa. Balonul creapă şi cade la pământ, unde de regulă se găseşte şi se trimite la respectivul institut astronomic.

Să notăm bine, că baloanele montate în toată forma abia au atins înălţimi de 4—5000 m. altele de 10,800 m., unde termometru arăta 40 gr. Celsius (sub zero). Mai sus nu se pot urca din cauză că s'ar expune aeronauţii pericolului de moarte.

Ballon-sondes se urcă până la o înălţime de 25,800 m. şi astfel cu ajutorul lor se fac descoperiri uimitoare cu privire la temperatură şi presiune a atmosferei terestre.

Iată ce se întâmplă: Pentru straturile de aer, în cari baloanele ating 11—14.000 m., temperatura devine staţionară, apoi urcându-se balonul şi mai sus, şi temperatura creşte, care în fine devine iar staţionară. Punctul acesta s'a numit: »Mantaua de căldură a pământului«.

Gradurile de temperatură la înălţime de 14.000 metri, sunt 62 C. Aceasta temperatură sub zero pe suprafaţa pământului, chiar în apropiere de poli nu se iveşte, sau s'a observat foarte arare-ori (în Siberia la punctul Werchojansk). De aci încolo temperatura scade continu, astfel la înălţime de 15000 m. este de 58°, la 19,000 42° şi în fine şi mai jos.

De se vor perfecţiona baloanele sonde şi mai mult, se vor obţine rezultate şi mai uimitoare — se va constata probabil punctul, unde scăderea temperaturei este şi mai mică sau posibil va fi mai mare, nu se poate şti.

De unde derivă această creştere puternică a temperaturei atingând gradele cele mai extreme posibile? Aşa urcat barometrul scade sub 20 de milimetrii.

La aceasta întrebare momentuoasă cearcă a răspunde meteorologul I. Fenyi, din tagma călugărească a Iesuiţilor. El arată, că aci nu poate fi vorbă de curenţi de aer cald, cari de regulă pricinuesc scăderea temperaturei, urcându-se până la oare-care limită hotărâtă. Toate isvoarele de căldură inferioare nu ajung până la limita descrisă mai sus, prin urmare isvorul trebue să se caute aiurea.

Iată acum teoria lui Fenyi: din soare ies raze intunecoase, cari ca atari nu străbat până la noi, ci straturile cele mai înalte ale atmosferei le absorb sau de tot, sau în parte numai. Razele aceste, zice Fenyi, sunt suficiente a produce temperatura descrisă mai sus, formând mantaua de căldură a pământului. Fizicii ne spun cumcă razele ultra-violete ale spectrului, cari nu sunt vizibile, cel puţin ochii umani nu le văd, se absorb deja de către straturile extreme ale atmosferei. Este adevărat, că din soare ies raze foarte variate şi cu temperatură variată, prin urmare e probabil, că soarele trimite acele raze întunecoase, cari la rândul lor pricinuesc încălzirea extremelor pături ale atmosferei pământului. Fireşte instrumentele noastre de măsurare, până azi nu sunt în stare a măsura aceste raze, energia lor, şi în fine calitatea lor. Mai cu samă când se arată în soare aşa numitele pete solare, radiaţiunea din cestiune trebue că e în toiul ei — probabil sunt şi erupţiuni de materii solide, care străbătând în imensul univers produc căldura şi pot străbate până şi la atmosfera pământului.

Esplice-se acum fenomenul descris mai sus, într'un fel sau într'altul, ne rămâne o mângăiere, că pământul, mama noastră, prin mantela descrisă e scutit de multe capriciuri ale temperaturii universale reci, aşa încât poate să se desvoalte vegetaţia pe pământ, iară omul, fiinţa cea mai perfectă ca organism, să se bucure de toate darurile pământului, apărat în chipul arătat. Oare de n'ar fi aşa, de mii sau milioane de ani, nu s'ar fi prăbuşit pământul în imenzul abiz rece al Universului?!

---

al chestiei Orientului, el atrăsese încă din timpuriu atenția lumii politice prin scrierile sale: *Studii asupra politicei eurpene* (1866) *și Chestia Orientului* (1876). A fost guvernator la Madras și president al Societății geografice și al Societății istorice din Londra.

Ședințele de peste an.

Anul trecut Academia a ținut 40 de ședințe, din cari 7 au fost publice și una extraordinară. In aceste ședințe, au fost discutate mai multe cestiuni științifice și s'au făcut următoarele comunicări:

D. *Dr. V. Babeș* a ocupat mai multe ședințe, în cari ne-a comunicat rezultatul cercetărilor și studiilor sale din domeniul științelor medicale. Astfel, la 1 Iunie, a cetit comunicarea sa despre: *Originea și prevenirea febrei tifoide, paratifosului și a unor epizootii*; la 15 Iunie despre: *Tratamentul pelagrei cu anilarseniat de sodiu*; la 12 Octomvrie ne-a făcut din nou o dare de seamă asupra tratamentului pelagrei prin atoxil, arătând rezultatele la cari a ajuns; la 2 Noemvrie a cetit comunicarea: *Cercetări asupra genezei unor boale de rinichi*; în ședința dela 23 Noemvrie, revenind asupra cestiei pelagrei, ne-a arătat cauzele întinderei acestei boale și mijloacele de combatere; la 11 Ianuaria a cetit comunicarea: *Studii asupra capsulelor suprarenale.*

Colegul nostru d-l *A. D. Xenopol* în două ședinte consecutive, la 28 Septemvrie și la 5 Octomvrie, a dat cetire comunicării sale despre: *Rivalitatea între Dănești și Drăculești*

La 1 Februarie, d-l *Dr. G. Marinescu* a cetit comunicarea sa: *Despre turburările nervoase produse de trăsnet.*

In ședința dela 22 Iunie, d-l *Gr. Ștefănescu* a făcut o dare de seamă despre serbarea în Bolonia a aniversării de 300 ani a marelui naturalist italian Aldrovandi. La această serbare, din al cărei comitet de organizare au făcut parte și d-l Ștefănescu, au luat parte naturaliștii romîni, trimițând o adresă festivă.

In ziua de 18 Ianuarie, d-l *St. C. Hepites* ne-a cetit o recensiune despre 3 publicațiuni ale Biuroului central de sismologie din Strassburg; din acestea, două sunt privitoare la cutremurele de pământ din 1904, iar a treia cuprinde un studiu asupra cutremurului din America de Sud din 16 August 1906.

Colegul nostru d-l *I. Bianu*, în mai multe ședințe, a dus la cunoștință diferite descoperiri, mai ales privitoare la vechea bibliografie românească. In ziua de 11 Maiu, ne-a vorbit despre o interesantă manifestare culturală a Românilor Macedoneni de la 1797, și anume asupra publicațiunei *Noua pedagogia* a lui Constantin, a lui Ucuta din Moscopole; la 5 Octomvrie a vorbit despre un ex libris autograf al lui Dimitrie Vodă Cantemir; iar în ședința de la 9 Noemvrie a prezentat o dovadă despre tipărirea în țară a cărților slavonești din întâia jumătate a secolului XVI, cari au pe ele stema Țării-Românești.

Eu însu-mi am avut onoarea, în ședința dela 5 Octomvrie, să vă atrag atenția asupra unui ex libris autograf al lui Nicolae Vodă Mavrocordat. In aceeași ședință, am avut plăcerea să vă prezent din partea d-lui D. C. Sturdza-Scheianu o întinsă lucrare bibliografică asupra cărților străine privitoare la Romîni, lucrare la care am colaborat și eu în tinerețe și pe care reluând-o d-sa acum, după o muncă neîntreruptă de mai mulți ani, a întocmit'o de nou, descriind într'însa peste 20.000 de cărți.

Instituția noastră a fost invitată să ia parte la mai multe congrese științifice și serbări comemorative. Astfel au fost: deschiderea Congresului Asociațiunei generale a medicilor din țară la 11 Maiu trecut; al XIV Congres internațional de igienă și demografie, ținut la Berlin între 23—29 Septemvrie; Congresul internațional al orientaliștilor, care se va ținea la Copenhaga în August; Congresul asociațiunei generale pentru îngrijirea munților, care se va deschide la 19 Iulie la Bordeaux; Congresul Societății imperiale arheologice din Moscova, care se va ținea la Cernigov în August; al III Congres internațional pentru istoria religiunilor, ce se va face în Septemvrie la Oxford; al IV Congres internațional al matematicelor, care se va ținea la Roma între 6—18 Aprilie; la serbarea centenarului Academiei de științe, agricultură și frumoase litere din Aix, fixată la 9 Aprilie.

*

Raportul mai cuprinde o recapitulare a publicațiunilor Academiei, o dare de seamă asupra situațiunei Bibliotecei, a fondurilor, donațiunilor și legatelor, și a concursului pentru premii.

ȘTIRILE ZILEI.

— 15 Martie v.

† Maria Garoiu născ. Mețianu. Dela Zărnești ne sosește trista știre despre moartea prea timpurie a soției cunoscutului fruntaș din Zărnești, advocatul Nicolae Garoiu, *Maria Garoiu* născută *Mețianu*, odrasla familiei distinse Mețianu din Zărnești. Toate încercările, de a-i lungi firul vieții cu ajutorul științei medicale, au fost zădarnice. Reîntoarsă din Viena, unde a fost supusă unei operații, și-a dat după puține zile sufletul în mânile Creatorului. Decedata, ca o bună Română ce era, s'a distins în viață prin nobile fapte de binefacere și a fost prezidentă și membră a mai multor reuniuni culturale și de binefacere.

Mult întristatului părinte și mult obidatilor soț, fii și frați și tuturor consângenilor le exprimăm condolențele noastre cele mai adânc simțite. Binecuvântată să-i fie amintirea!

Lăsăm să urmeze anunțul funebru al familiei:

Subscrișii cu inima plină de durere, vestim tuturor rudeniilor, prietinilor și cunoscuților, cumcă iubită noastră fiică, soție, mamă, soră, bunică, soacră și cumnată

Maria Garoiu născ. **Mețianu**

fundatoarea și prezidenta Reuniunei femeilor române din Zernești, membră fundatoare și ordinară a mai multor reuniuni,

a încetat din viață azi la 3 oare după amiazi, în anul al 54-lea al etății și al 32-lea al fericitei sale căsătorii, împărtășită cu Sfintele Taine.

Rămășițele pământești ale iubitei repauzate se vor depune spre vecinică odihnă în cimiteriul din Zărnești Luni în 17 (30) Martie 1908, la oara 1 după amiazi.

Zărnești, în 14 (27) Martie 1908.

Ioan Mețianu, ca tată. Nicolae Garoiu, ca soț. Miți măr. Dr. Popescu, ca fiică. Dr. Ioan Garoiu, ca fiu. Dr. Iancu Mețianu, Dr. Eugen Mețianu, ca frați. Dr. Teodor Popescu, ca ginere. Lucia Popescu, ca nepoată. Elena Mețianu născ. **Grossu, ca cumnată. Maria, Stana, Stoica Garoiu, ca cumnate și cumnat.**

Odihnească în pace!

Societatea »Carpații« și Björnson. Societatea culturală română »Carpații« din București în frunte cu neobositul ei președinte d-l *Tetzu* a trimis distinsului poet norvegian Björnson o călduroasă telegramă de recunoștință pentru apărarea nobilă și elocventă a causei române.

Reprezentația teatrală de mâne seară. Atragem din nou atențiunea publicului nostru asupra reprezentațiunei teatrale, care va avea loc mâne, în sala redutei. Programa: 1, *Drepturile sufletului*, dramă într'un act de G. Giacosa, trad. din ital. de Z. Bârsan. Persoanele: Paul — d-l Z. Bârsan. Ana, nevasta lui — d-na O. Bârsan. Marin — d-l Burac. Magdalena — d-șoara E. Pitiș. 2. *Câinele și pisica*, (după cererea generală), comedie într'un act din italienește de Z. Bârsan. Persoanele: Domnul — Z. Bârsan. Doamna — O. Bârsan. Ghiță — Burac. 3. *Scînteea*, comedie într'un act de Pailleron. Persoanele: D-na Renat — d-șoara E. Pitiș. Raul — d-l Z. Bârsan. Toinon — d-na O. Bârsan.

Șezătorile literare și festivalul societății acad. »Junimea« Soc. acad. »Junimea« din Cernăuți, începe Duminică în 29 l. c. la orele 3 și jum. p. m. în sala »Armoniei« un ciclu de șezători literare.

In 9, 10 și 11 Mai a. c. își va serba soc. acad. »Junimea« aniversarea a 30-a printr'un comers, ședință festivă, teatru, excurzie etc. ec. Invitările la personalitățile marcante ale românismului din Ungaria Transilvania și România, le-a făcut deja personal președintele »Junimii«. Asemenea s'au început și pregătirile pentru serbarea în mod festiv a acestui eveniment important în viața Românilor bucovineni. Programul definitiv al festivalului se va da ulterior publicității.

Din Poiana-Mărului primim îmbucurătoarea știre, că sinodul parochial din 22 Martie n. a. c. a decis cu unanimitate de voturi să reguleze lefurile învățătorilor confesionali conform cerințelor legei noue școlare. Vrednicii parochieni și conducătorii lor merită toată cinstea și lauda.

In cestiunea adunării generale a »Racoțanei«. Suntem rugați a da loc următoarei întâmpinări: Onor. Redacțiune. Drept răspuns la corespondența apărută în Nr. 41 din a. c. al ziarului d-voastră sub titlul: »Dela adunarea generală a Racoțanei«, Vă rugăm să dați loc pentru lămurirea opiniei publice următoarelor rectificări: La adunarea generală din 22 Februarie c. au fost prezenți 27 acționari cu 524 acții și 127 voturi, între cari 17 acționari cu 348 acții și 96 voturi compatrioți ai »acționarului«, care a subscris corespondența publicată de d-voastră. Când a venit la ordinea zilei alegerea membrilor în direcțiune era locul și timpul potrivit ca să-și facă observările sale, eventual o altă propunere, pe care ceilalți acționari compatrioți ai săi, desigur ar fi dus'o la isbândă, dacă ar fi aflat'o bună. Adevărul este că până în prezent dintre 5 membri ai direcțiunei au fost 2 funcționari, iar în urma alegerii efeptuită cu totalitatea voturilor la aceasta adunare generală, din 7 membrii ai direcțiunei sunt 3 funcționari. Dirigenții filialelor din Mediaș și Elisabetopole trebue considerați ca delegați și reprezentanți ai direcțiunei la sediul filialelor și în aceasta calitate au fost aleși. Iar pentru liniștirea d-lui »acționar« suntem în poziție a raporta, că în urma articolului jicnitor pentru funcționarii institutului, *toți au renunțat la ameliorarea făcută* în ședința direcțiunei ținută în ziua adunărei generale. Tot în această adunare generală s'a ales, la propunerea »acționarului« nesubscris o comisiune, care să vină la proxima adunare generală cu propuneri pentru modificarea unor §§ din statute, ca să se poată aduce în concordanță interesele acționarilor cu justele așteptări de ameliorare a situației materiale a funcționarilor. Din aceasta comisiune, credem, că face parte și d-l »acționar« nemulțămit, deci cu drept cuvânt se putea aștepta dela dânsul să amâne pășirea în publicitate cu recriminațiuni, cari pot numai strica creditul institutului, până când ar fi văzut cum se rezolva de comisiunea aleasă cestiunea moficării satutelor. Dat în ședința plenară a direcțiunei din 24 Martie 1908.

Direcțiunea „Racoțanei".

Concertul Dohnányi. Atragem din nou atențiunea publicului nostru asupra concertului de Marți seară a celebrului pianist Ernest de Dohnányi, profesor la școala de model pentru pianiști din Berlin. Programul concertului este următorul: Mendelssohn: Präludium und Fuge E-moll op. 35 Nr. 1. — Beethoven: Sonata appassionata op. 57. — Schuhmann: Kreisleriana. — Dohnányi: Humoresken op. 17. — 1. Marsch. — 2. Pastorale. — 3. Pavane cu variațiuni. — 4. Pastorale. — 5. Präludium und Fuge. — Chopin: Nocturne F-dur op. 15 Nr. 1. — Chopin: Mazurka B-moll op. 24 Nr. 4. — Chopin: Mazurka D-dur op. 33 Nr. 2. — Liszt: Rhapsodie Hongroise Nr. 13. — Inceputul concertului la orele 8 seara. Biletele prenotate în librăria Hiemesch au să se ia în primire până cel târziu Luni la orele 12 din zi.

Camera comercială și industrială va ținea Luni în 30 Martie n. a. c. la orele 3 p. m. o ședință plenară. La ordinea zilei sunt 11 obiect.

Concert. Mâne va da un nou concert musica orașului în otelul »Europa«. In bogatul program este luată și overtura operei »Fata Rezeșului« de Caudella. Inceputul la orele 8. Intrarea 60 bani.

Raportul despre adunarea generală a soc. meseriașilor romăni din Brașov, îl vom publica în numărul viitor din causa imbulzelii prea mare de material.

Pentru biblioteca Internatului Orfelinat au dăruit d-l paroch Brumboiu 4 volume. d-l Timoteiu Popoviciu profesor de cântări volumul său propriu »Dicționar muzical«, d-na Maria de Pruncul un volum, d-na Nelli Cornea volumul său propriu »Irina« (dramă). — Reuniunea femeilor române din Brașov esprimă și pe aceasta cale susnumiților binevoitori ai acestui institut de creștere, deosebita sa mulțămită. Maria B. *Baiulescu* președintă.

Un escroc îmbrăcat în haine preoțești. Ministeriul de interne din România atrage atențiunea prefecților din țară, că un oarecare archimandrit din Ierusalim, cu numele Adrian, umblă din sat în sat și stoarce dela creștinii creduli parale, în schimbul unor iconițe sfinte aduse de el din Ierusalim, promițându-le că chiar și el va cuprinde în rugăciunile sale pe cei ce s'ar pune pe cleiul acesta a sânției sale. Sfântul s'a ivit mai întâi în județul Vlașca. Să nu fie vr'un emisar, carele să-și facă mendrele în țară tot din seul țării.

O bandă de falsificatori de monete. Poliția din Budapesta a dat peste o bandă de falsificatori, care își făcea mendrele în mai multe localități din comitatul Pest-Pilis. Matadorii bandei *Nicolae Bodnar*, *Ioan Hegedüs* și țiganca *Kolompar* au fost arestați. Jertfa acestor oameni, cari voiau să-și câștige averi în chip ușor — sunt o mulțime de țărani, din buzunarul cărora stoarseră ei suma considerabilă de câte 1000—2000 coroane. Ce e drept, ei le spuneau credulilor țărani că fabricând bani falși dar imitând de minune sunetele adevărate, vor avea un profit îndoit și întreit. Astfel țăranii căzură în cursă. Nici nu cutezară credulii țărani a denunța poliției pe acești măeștrii-escrochi, căci ei amenințau că dacă i-ar denunța — vor fi și ei (țăranii) pedepsiți.

Varietăți.

In anul 1840 erau pe tot pământul (adecă Europa și America de Nord) 7679 km. de linie ferată, iar în 1905, după 65 de ani, s'a ridicat pentru tot pământul la 985.695 kmetri.

Din aceștia America singură are 460.160 km. din cari 351.503 pentru Statele-Unite. Rețeaua europeană se ridică la 309.393 km. din cari are: Germania 56,477; Rusia europeană 54,974; Franța 46,466; Austro-Ungaria 39,918; Britania 36,447 kilometri.

Socotind prețul mijlociu al construcțiunii căilor ferate, se găsește că s'a îngropat în rețeaua ferată a lumii întregi un capital frumușel de 228 miliarde de franci

In anul 1905, numai, au fost destinate 5 miliarde pentru construirea de noui, linii ferate.

*

Senatul universitar din Cambridge a hotărît să serbeze în 1909 centenarul lui Carol Darvin, care s'a născut la 1809. Lucrarea sa despre originile speciilor s'a tipărit la 1859.

Așa dar la 20 Iunie 1909 se va serbători centenarul autorului și 50 de ani dela apariția operei.

Darvin a murit în 1882.

*

Instrucțiunea primară în Japonia e într'o stare cât se poate de înfloritoare și asta are în viața și pentru progresul unui popor mai multă însemnătate decât învățământul universitar sau secundar. Chiar în 1905 pe timpul răsboiului frecuentau școala primară regulat 7,551.445 de băieți și fete, adică 94 la sută din copiii în vârstă de școală.

Iată progresul dela 1873 până azi.

In 1873	urmau	școala	primară	28 %
» 1883	»	»	»	51 »
» 1893	»	»	»	59 »
» 1903	»	»	»	93 »
» 1905	»	»	»	94 »

Cu toate acestea salarele corpului didactic sunt grozav de mici.

Japonia are apoi pentru învățământul superior mulți tineri și prin străinătate: vreo 84 în Germania, 45 în Anglia, 32 în Statele-Unite, 25 în Franța; apoi mai mult câțiva prin Belgia, Olanda, Italia, Austro-Ungaria, China, Turcia și Elveția.

Se observă că Galbenii caută lumina și se trag mai mult spre țările germanice ale Europei.

Poșta redacțiunei.

P. M-i — Se va publica pe larg în numărul poporal.

D-șoarei C. L. — Te rugăm de puțină răbdare. Se va publica săptămâna viitoare.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Branisce.

Ţibleşana,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Caianul-mic.

Avis!

Direcţiunea institutului de credit şi economii „Ţibleşana" societate pe acţii în Caianul-Mic şi pe aceasta cale aduce la cunoştinţă decisiunile mai însemnate luate în adunarea generală extraordinară din 24 Martie 1908 acelor acţionarii cari nu au participat la adunare şi anume:

S'a decretat:

1. Mutarea sediului institutului în Reteag.
2. Infiinţarea unei filiale în Caianul-mic.
3. Ridicarea capitalului societar la 100,000 cor.

Cu deosebire să atrage atenţiunea acţionarilor vechii la dreptul ce îl asigură § ul 11 din statute şi anume:

Fiecare acţionar vechiu are dreptul se signeze atâtea acţii nouă în valoarea nominală de 100 cor. Câte să află induse pe numele lui în cartea acţionarilor, pe când cei noi trebuie să contribue la formarea fondului de reservă cu plus de 25 cor.

Acţionarii cei vechi îşi poate exercia acest drept până în 1 Mai 1908, deaicea încolo şi aceştia îşi perd dreptul de a mai putea signa acţiile cu suma de câte 100 cor.

105,1—1. **Direcţiunea.**

Cărţi de rugăciuni.

Cărţi de rugăciuni întocmite de protopresviterul Calistrat *Coca*, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuţi cuprindênd diferite rugăciuni: rugăciunea de séră, către d-l nostru Isus Christos, ingerul pazitor cântarea de laudă pentru sfânta Născĕtóre. Rugăciunile în dilele de peste sĕptĕmână. Liturgia de Duminecă. Acatistul bunei vestiri. Canóne. Rugăciunii de pregătire pentru mărturisire. Rugăciunile din sĕptĕmâna luminată. Rugăciunile din dia Nascerei Domnului. Rugăciuni de cuprins felurit etc.

Tóte aceste cărţi sunt în diferite legături de la cele mai simple până la cele mai luxóse. Tóte însĕ sunt fórte frumóse şi elegante. Preţul lor e felurit.

Carte de rugăciune de *Calistrat Coca* sunt cu: Cor. 1·40, 1·60, 1·80, 2·40, 2·60, 7·—, 8·40.

Lauda lui Dumnezeu: costă —·90, —·60, 1·80, 2·10, 2·65, 2·80, 3·10, 3·60.

Cheia Raiului costă: —·75, 1·20, 1·40, 2·—, 3·50.

Versurile nascerei Domnului nostru Isus Christos, . . . —.12.

Visul Născĕtórei de D-deu —.12.

Sonorul sĕu frumos rĕsunătórele plânso-cântări la mormêntul Domnului nostru Isus Christos de Ucenu seu . . . . 24.—.

Epistolie a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis'o Dumnedeu din ceriu, ... —.24

Publicaţiune.

Avem onoarea a aduce la cunoştinţa On. proprietari de case, că lucrăm conscienţios **Planuri şi preliminare de spese** pentru

Canalizări la case şi lucrările împreunate cu canalizarea,

în Biroul nostru technic, şi **numai** în cazul când nu am fi însărcinaţi cu lucrările socotim 2% după suma preliminată.

Dăm garanţie pentru executarea exactă a lucrărilor.

Anunţări se primesc în Biroul nostru:

Colţul Stradei negre Nr. 68
Telefon Nr. 124.
şi Calea Gărei (Fabrik) Nr. 58/c.
Telefon Nr. 176.

Cu totă stima

Demeter Gärtner & Co.

întreprindere ardelenească de Betonaj şi Asphalt.

(104,1—3.)

Avis.

Un comis de branşa **colonială**, care au servit deja un an ca comis, bun de talist şi pricep limba maghiară şi germană află condiţiune la firma:

N. Grădinar, Braşov.

(83—8.)

NOXIN

Se capătă în toate prăvăliile mai mari

The „NOXIN" Co.

Londra: E. C 57. Chiswell Street
Wiena XVIII.: Willy Weingärtner Schumpey Strasse 13 Telefon 22149.
Paris: 125. Rue Montmartre
Budapesta, VI.: Brüder Hochsinger

IOAN PETEU

prima fabrică de luminări de Ciară şi Parafină din Ardeal.

BRAŞOV, La doi porumbi.

Oferă luminări de ceară albe pentru biserici, comercianţilor cu preţul de

fl. 41·50 suta de kg.

Comandele să primesc numai până la 25 Martie a. c.

Numai sticle cu numele **SICULA** sunt veritabile

Apa de isvor **„SICULIA"** din Málnás.

Cea mai bună apă vindecătóre şi recoritoare.

Dispare imediat aciditatea.

Neîntrecută pentru escitarea apetitului şi uşurarea flegmei.

Intrece toate apele minerale în casuri de catar al gâtlejului, a organelor de respiraţie, plumâni, stomac intestine, rinichi, beşica

DEPOU principal pentru Ungaria:

BRÁZAY KÁLMÁN,

Bpest, József-körut 37.

Telephon Nr. 59—64

Regele borvizului sărat

Se capătă în toate farmaciile Droguerie şi prăvăliile de delicatese.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"

se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat sau lunare.

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon.

„Romana" dans de colónă în 5 figuri. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefaţă",) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa.** — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei" cu esplicări) şi costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana" se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai decă fie-care cutiă este provĕdută cu marca de apărare a lui A. MOLL şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilor celor mai ce bicose la stomac şi pântece, în contra cârceilor şi acrelei la stomac, constipaţiunei cronice, suferinţei de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor şi a celor mai diferite bole femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încoce. — **Preţul unei cutii originale sigilate Corone 2** — Falsificaţiile se vor urmări pe cale judecătoréscă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca de scutire şi cu plumbul lui **A. Moll**

Franzbranntwein-ul şi sarea este fórte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de şoldină şi reumatism şi a altor urmări de răcéă. —

Preţul unei cutii originale plumbate cor. 1.90

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi Dame, fabricat după metodul cel mai nou, pentru cultivarea raţională a pelei, cu deosebire pentru copii şi adulţi. — **Preţul unei bucăţi cor. —.40 b.** Cinci bucăţi cor. 1.80

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provĕdută cu marca de apĕrare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9

c. şi reg. furnisor al curţii imperiale

— **Comande din provincià se efectuéză dilnic prin rambursă postală** —

La deposite sĕ se céră anumit preparatele provĕdute cu iscălitura şi marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Braşov: la d-nii farmacişti *Ferd. Jekelius, Victor Roth* şi en gros la *D. Eremias Nepoţii*

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à 10 fileri se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

AVIZ!

Experienţă de mai mulţi ani în lucrări de conducte de apă şi canalisări, mă pune în stare de a executa On. proprietari de case, **instalaţii** nouă de **Closete cu clătirea de apă** ieftin şi practic, şi dau garanţie deplină că nu **înghiaţă**.

Planuri şi preliminare de spese liferez în scurt timp.

Firma de instalaţie **Alfred Widmann,**
Strada Castelului Nr. 51.

Telefon Nr. 326.